

Porez na dodanu vrijednost

Jelušić, Poldo

Master's thesis / Diplomski rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Maritime Studies / Sveučilište u Splitu, Pomorski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:164:634746>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-02-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository - Faculty of Maritime Studies - Split - Repository - Faculty of Maritime Studies Split for permanent storage and preservation of digital resources of the institution](#)

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET**

POLDO JELUŠIĆ

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

ZAVRŠNI RAD

SPLIT, 2024.

**SVEUČILIŠTE U SPLITU
POMORSKI FAKULTET U SPLITU**

STUDIJ: POMORSKI MENADŽMENT

POREZ NA DODANU VRIJEDNOST

ZAVRŠNI RAD

MENTOR:

Doc. dr. sc. Mario Filipović

STUDENT:

Poldo Jelušić

(MB:018136076)

SPLIT, 2024.

SAŽETAK

U ovom završnom radu fokus je na temi poreza na dodanu vrijednost. Cilj završnog rada je upoznavanje s elementima koji sačinjavaju porez na dodanu vrijednost i njihovo podrobnije objašnjenje radi stvaranja jasne cjeline. Tako se u radu definiraju zakonska regulativa, predmet oporezivanja, pojam poreznog obveznika, mjesto oporezivanja, stope poreza na dodanu vrijednost, plaćanje i stope poreza.

Ključne riječi: *porez na dodanu vrijednost, predmet oporezivanja, porezni obveznik, mjesto oporezivanja, stope i plaćanje poreza*

ABSTRACT

In this final study the subject of value added tax was elaborated. The goal of this work was getting acquainted with the elements that make the VAT and their thorough explanation as to create a clear whole/entirety. This work defines legislation, subject to taxation, term of tax payer, place of taxation, tax rates on VAT, tax paying and tax rates.

Keywords: *value added tax, subject to taxation, place of taxation, rates and tax paying*

SADRŽAJ

1. UVOD.....	6
2. GENERALNO O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST.....	8
3. ZAKONSKA REGULATIVA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST.....	9
4. PREDMET OPOREZIVANJA.....	10
4.1. ISPORUKA DOBARA U TUZEMSTVU.....	11
4.1.1. Besplatni uzorci i darovi male vrijednosti.....	12
4.1.2. Donacije.....	12
4.1.3. Opoziv isporuke dobara.....	13
4.1.4. Isporuka materijala radi prerade, obrade, dorade ili izrade proizvoda.....	13
4.1.5. Razmjena dobara.....	14
4.2. STJECANJE DOBARA UNUTAR EUROPSKE UNIJE.....	15
4.3. OBAVLJANJE USLUGA U TUZEMSTVU.....	15
4.4. ISPORUKA NOVIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA.....	16
4.5. UVOZ DOBARA.....	18
5. POREZNI OBVEZNIK.....	21
5.1. REGISTRIRANJE ZA POTREBE PDV-A U REPUBLICI HRVATSKOJ I DODJELJIVANJE PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJA.....	23
6. MJESTO OPOREZIVANJA.....	26
6.1. MJESTO ISPORUKE DOBARA.....	26
6.1.1. Mjesto isporuke dobara s prijevozom.....	26
6.1.2. Mjesto isporuke dobara na brodovima, u zrakoplovima ili vlakovima..	26
6.1.3. Mjesto isporuke dobara putem sustava za prirodni plin, električnu energiju, grijanje ili hlađenje.....	27

6.2. MJESTO OBAVLJANJA USLUGA.....	27
6.2.1. Općenito.....	27
6.2.2. Posebitosti.....	26
6.3. MJESTO STJECANJA DOBARA UNUTAR EUROPSKE UNIJE.....	28
6.4. MJESTO UVOZA DOBARA.....	28
7. STOPE PDV-a U REPUBLICI HRVATSKOJ.....	29
7.1. PDV PO STOPI OD 5%.....	29
7.2. PDV STOPA OD 13%.....	29
8. NASTANAK OPOREZIVOG DOGAĐAJA I OBVEZE	
OBRAČUNA PDV-a.....	31
9. PLAĆANJE PDV-a.....	32
9.1. PODJELA POREZNIH OBVEZNIKA.....	32
9.2. DETALJNIJE O PLAĆANJU PDV-A.....	32
10. ZAKLJUČAK.....	34
11. LITERATURA.....	35

1. UVOD

Od početaka civiliziranih društava, pojavljuju se nametnuta davanja koja u različitim oblicima su za cilj imala povećanje svota sadržanih u državnoj blagajni i povećanje blagostanja vladara i države. Tako, primjerice, u Sumeru na glinenim pločicama sadržani su tekstovi o porezima, u Egiptu faraon je ubirao 20% ukupne žetve žitarica, u staroj Grčkoj slobodni građani su imali drugačiju stopu poreza nego robovi, a u Rimskom carstvu stopa poreza se razlikovala prema području na kojem su stanovnici prebivali i kojem narodu su pripadali [5].

Otac političke ekonomije, Adam Smith u kapitalnom djelu koje je napisao 1776. godine, „*Istraživanje prirode i uzroka bogatstva naroda*“ objašnjava funkcioniranje poreza i poreznog sustava kroz 4 kanona, čija univerzalnost se može primijeniti kako u tadašnjem društvu, tako i u modernom društvu.

U današnjem društvu, postoje razne vrste poreza koje predstavljaju namet koji nema izravne protuusluge, ali služi za financiranje javnih rashoda.

Republika Hrvatska kao mlada država, porezni sustav razvija od 1990. godine, pa tako danas postoji glavna podjela poreza na poreze države, poreze županija, poreze općina ili gradova, zajedničke poreze te poreze na dobitke od igara na sreću. Svaka od ovih podjela ima unutarnju raspodjelu različitih vrsta poreza [3].

Državni porezi dijele se na PDV, trošarine te dobit.

Porezi županije podijeljeni su na porez na cestovna motorna vozila, na nasljedstva i darove, na plovila te na automate za zabavne igre.

Gradski ili općinski porezi dijele se na prirez porezu na dohodak, porez na potrošnju, na kuću za odmor, na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište, na nekorištene poduzetničke nekretnine, na neizgrađeno građevno zemljište, na tvrtku i naziv te na korištenje javnih površina.

Vrsta poreza o kojoj će u ovom završnom radu biti riječ je porez na dodanu vrijednost. Isto tako, bit će riječi o zakonskoj regulativi poreza na dodanu vrijednost, predmetu oporezivanja i podjeli istih – isporuci dobara u tuzemstvu, stjecanju dobara unutar Europske unije, obavljanju usluga u tuzemstvu, isporuci novih prijevoznih sredstava te uvozu dobara, Isto tako, objasnit će se pojam poreznog obveznika te mjesta oporezivanja i daljnje podjele istog, kao i kako nastaje oporezivi događaj, što je obveza obračuna PDV-a te o plaćanju PDV-a.

Porez na dodanu vrijednost ili skraćeno PDV, je kao oblik oporezivanja potrošnje pokazao svoje prednosti i vrline u raznim zemljama svijeta. Za PDV je važno naglasiti kako on donosi stvarne prirodne cijene jer svaki proizvod ili usluga nastaju u porezno jednakim uvjetima. Porez na dodanu vrijednost jedan je od čestih pojmova koji se spominje u Hrvatskoj u domeni gospodarstva i izaziva mnoge rasprave i polemike. U Hrvatskoj je trenutno stopa PDV-a 25% i jedna je od najviših u Europi. U Hrvatskoj su se vodile rasprave hoće li cijene proizvoda i usluga poskupiti uvođenjem više stope PDV-a. Za Vladu RH povećanje stope PDV-a sa 23% na 25% bila je bitna stavka za punjenje proračuna i spašavanje države od financijskog kolapsa. Porez na dodanu vrijednost porezni je oblik kojim se oporezuje vrijednost što ju je prodavač dodao na cijenu kupljenog / prodanog proizvoda odnosno usluge.

2. GENERALNO O POREZU NA DODANU VRIJEDNOST

Porez na dodanu vrijednost (skraćeno: PDV, engleski: value added tax, skraćeno: VAT) pripada državnim porezima te je podvrsta poreza na promet, a predstavlja prihod državnog proračuna Republike Hrvatske. U RH egzistira od 1998. godine, a tijekom godina došlo je do brojnih izmjena.

To je, dakle, „oblik poreza na promet, čija je realizacija podijeljena u parcijalna plaćanja koja se obavljaju na temelju dodane vrijednosti u svakoj fazi procesa proizvodnje i distribucije. PDV se obračunava i uplaćuje sukcesivno, prilikom svake prodaje, ali samo na neto vrijednost ostvarenu u svakoj fazi. Izvoz se vrši bez ovog poreza, a uvoz se opterećuje istim stopama kao i nacionalni proizvod. Stoga može biti jedinstvena, ali i diferencirana na različite vrste robe ili usluga“ [3].

3. ZAKONSKA REGULATIVA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST

Pravni sustav RH navedeni porez regulira Zakonom o PDV-u, Pravilnikom o PDV-u te implementira direktive Europske unije[7]: Direktiva Vijeća 2006/112/EZ od 28. studenoga 2006. o zajedničkom sustavu poreza na dodanu vrijednost, Direktiva Vijeća 2008/9/EZ od 12. veljače 2008. kojom se utvrđuju detaljna pravila za povrat PDV-a i to onim poreznim obveznicima koji nemaju poslovni nastan na području države članice povrata nego u nekoj drugoj državi članici, Trinaesta Direktiva Vijeća 86/560/EEZ od 17. studenoga 1986. o usklađivanju zakona država članica vezano za porez na promet.

Navedene direktive Vijeća Europske unije donesene su kao izmjene Direktive Vijeća (EU) 2006/112/EZ.

4. PREDMET OPOREZIVANJA

Predmet oporezivanja PDV-om definiran je Zakonom o PDV-u [7], a to su:

1. isporuka dobara u tuzemstvu uz pripadajuću naknadu koju obavi poreznik,
2. stjecanje dobara unutar Europske unije koje u tuzemstvu obavi uz pripadajuću naknadu:
  - a) porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, ako je prodavatelj ili isporučitelj porezni obveznik koji djeluje u drugoj državi članici i koji u skladu s propisima države članice nije oslobođen obračunavanja PDV-a kao mali porezni obveznik i na njega se ne odnose odredbe koje uređuju mjesto isporuke i to za prodaju dobara na daljinu i mjesto isporuke za dobra koja je potrebno sastaviti ili postaviti
  - b) kod novih prijevoznih sredstava, porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, čija ostala stjecanja nisu predmet oporezivanja PDV-om ili bilo koja druga osoba koja nije porezni obveznik
  - c) u slučaju proizvoda za koje se plaća trošarina, ako se trošarina na stjecanje unutar Europske unije obračunava u tuzemstvu u skladu sa propisima koji uređuju trošarine, porezni obveznik ili pravna osoba koja nije porezni obveznik, čija ostala stjecanja nisu predmet oporezivanja PDV-om
3. obavljanje usluga u tuzemstvu uz pripadajuću naknadu i to one usluge koje obavi porezni obveznik
4. uvoz dobara.

Prema Pravilniku o PDV-u predmet oporezivanja predstavlja svaka isporuka dobara ili obavljanje usluga u tuzemstvu uz plaćanje naknada, kada dolazi do stjecanja dobara unutar Europske unije koje u tuzemstvu uz naknadu obave osobe definirane Zakonom o PDV-u, kao i uvoz dobara kada se ispune preostali uvjeti koje određuje Zakon [8].

Prethodno navedeni predmeti oporezivanja su zapravo transakcije koje mogu biti oporezive ili oslobođenje plaćanja.

Kod oporezivih transakcija bitna je međusobna povezanost transakcije i naknade, a postoji li oporezivost procjenjuje se postojanjem gospodarskog interesa sudionika, bez obzira kakav naziv nosi određeni posao.

Transakcije koje nisu predmet oporezivanja, neće ni biti definirane zakonom.

4.1. ISPORUKA DOBARA U TUZEMSTVU [1, str. 12]

Dobrima u ovom kontekstu se smatraju predmeti, skupine stvari i gospodarska dobra koja se podrazumijevaju istima u prometu (električna energija, plin, grijanje, hlađenje).

Isporuka dobara predstavlja transfer prava kojima se omogućava raspolaganje materijalnom imovinom u svojstvu vlasnika i omogućuje se prijenos tih prava onoj osobi koja može s njima vlasnički raspolagati.

Isporukom dobra smatra se:

- transfer prava raspolaganja dobrima ili materijalnom imovinom i to osobi koja tim dobrima može raspolagati kao vlasnik
- prijenos vlasništva nad imovinom uz naknadu po nalogu nadležnih državnih tijela ili u njihovo ime ili na temelju odredbi zakona
- stvarna predaja dobara na raspolaganje prema ugovoru o najmu dobara
- ugovoru o leasingu na određeno vrijeme, ugovoru o prodaji dobara uz odgodu plaćanja
- prijenos dobara na temelju ugovora kojim će se platiti provizija za kupnju ili prodaju
- korištenje dobara koja su dio poslovne imovine poreznog obveznika za njegove privatne potrebe ili za privatne potrebe njegovih zaposlenika (općenito se koriste za potrebe koje se ne odnose na obavljanje djelatnosti poreznog obveznika)
- zadržavanjem dobara kada nastupi prestanak obavljanja gospodarske djelatnosti, a pri nabavi tih dobara je PDV odbijen djelomično ili u cijelosti
- izuzimanje dobara u neposlovne svrhe.

4.1.1. Besplatni uzorci i darovi male vrijednosti

Kao iznimka od prethodno navedenog, gdje dolazi do isporuke dobara uz naknadu, ali ne podliježe oporezivanju PDV-om niti se smatra isporukom dobara uz naknadu, je slučaj kada porezni obveznik daje uzorke ili darove male vrijednosti. Besplatno davanje uzoraka u racionalnim količinama kupcima, kako sadašnjim tako i budućim i davanje poklona male vrijednosti od strane poreznog obveznika u okviru obavljanja gospodarske djelatnosti, ali uz uvjet da se daju povremeno i to ne istim osobama te da njihova vrijednost ne prelazi 22,00 EUR, neće se oporezivati PDV-om [7]. Porezni obveznik dužan je sastaviti odgovarajuće isprave kojima pravda davanje besplatnih uzoraka. Porezni obveznik može besplatno davati uzorke na različite načine: davanjem vlastitog proizvoda, davanje poklona u svrhu promidžbe, davanje poklona poslovnim partnerima (reprezentacija) i slično [1, str. 13-16].

4.1.2. Donacije

Porezni obveznici mogu isporučiti dobra i u obliku donacija, ali da bi donacije bile porezno dopustive moraju ispuniti određene uvjete [1, str. 19]:

- darovanje mora biti u novcu ili naravi
- učinjeno unutar države
- za znanstvene, kulturne, humanitarne, zdravstvene, obrazovne, vjerske, sportske i ostale općekorisne svrhe
- u iznosu do 2 % prihoda protekle godine.

Prema Zakonu i Pravilniku o PDV-u, iako donacije pripadaju nepoduzetničkim svrhama, porezni obveznik mora obračunati PDV kada se radi o donacijama materijalnih dobara, a ne mora obračunati PDV kada se radi o novčanim donacijama.

4.1.3. Opoziv isporuke dobara

Člankom 13. Pravilnika o PDV-u propisuje se da nema postojanja isporuke dobara ako se ista opozove ili vrati te slijedom navedenog nema oporezivanja [8].

U situaciji kada se tijekom isporuke dobara dođe do zamjene jednog dobra drugim dobrom, onda ipak dolazi do isporuke dobara koja je oporeziva.

Kada isporučitelj u roku jamstva isporučeno dobro zamijeni za neko drugo istovrsno dobro, koje je približno iste ili identične kvalitete i vrijednosti, takva isporuka dobara nije oporeziva.

Opozivanjem isporuke dobara za koju je prethodno račun izdan, a na temelju kojeg je primatelj dobara iskoristio pravo odbitka pretporeza, primatelj dobara će ispraviti odbitak poreza, pisano izvijestiti isporučitelja dobara koji onda može ispraviti iznos PDV-a [1, str. 22-23].

4.1.4. Isporuka materijala zbog dorade, obrade, prerade ili izrade samog proizvoda

Kada naručitelj daje proizvođaču materijal kako bi ga ovaj preradio, obradio, doradio ili izradio određeni proizvod, ta vrsta isporuke dobara neće biti oporeziva ako naručitelj zadrži pravo raspolaganja tim materijalom. U suprotnom, ukoliko ne zadržava pravo raspolaganja, onda se radi o oporezivim isporukama materijala. Onaj materijal koji proizvođač nije iskoristio, ali nije ni vratio naručitelju, smatrat će se da je naručitelj proizvođaču obavi isporuku navedenog materijala.

Dorada dobara, osim što se može izvršiti u RH, može se doraditi u drugoj državi koja je jedna od članova Europske unije. Tada, otprema ili prijevoz dobara kojima se obavlja usluga procjene vrijednosti dobara ili rada na tim dobrima poreznom obvezniku u državi članici u kojoj otprema ili prijevoz dobara završavaju pod uvjetom da se dobra nakon obavljanja usluge procjene ili rada na njima vrate istom poreznom obvezniku u tuzemstvo, neće se smatrati premještajem dobara unutar Europske unije. Porezni obveznik za takva dobra mora voditi evidenciju dobara koja mora sadržavati redni broj isporuke, datum i broj isporuke, ukupnu vrijednost dobara u eurima iz isprave, kvantitetu dobara

koje su navedena u ispravi, vrstu transakcije, vrstu obavljene usluge, svrhu privremenog korištenja dobara, državu članicu u koju je dobro otpremljeno ili prevezeno, datum otpreme dobara i stvarnog primitka dobara te količinu dobara i njihov opis, koja se ne vraćaju u Republiku Hrvatsku.

Isto tako, moguća je i dorada dobara u Republici Hrvatskoj za naručitelja poreznog obveznika iz neke druge države EU. Kada domaći obveznik poreza primi dobra od obveznika iz druge države članice kako bi obavio usluge procjene dobara ili radio na njima, ne smatra se stjecanjem dobara u Republici Hrvatskoj. Hrvatski porezni obveznik mora voditi evidenciju koja sadrži podatke o količini i vrijednosti zaprimljenih dobara, njihov opis, vrstu izvršene usluge, prebivalište (boravište), ime i sjedište naručitelja usluge, njegov PDV identifikacijski broj, datume primanja i povrata dobara, količinu i opis dobara koja nisu vraćena naručitelju [1, str. 23-32].

4.1.5. Razmjena dobara

Kod isporuke dobara kod kojih dolazi do nenovčanih naknada, nego se sastoje u isporučivanju neke druge vrste dobra ili obavljanja neke usluge, radi se o razmjeni, te obje isporuke podliježu oporezivanju [1, str. 32,33].

4.2. STJECANJE DOBARA UNUTAR EUROPSKE UNIJE

Kada se dobra stječu na teritoriju Unije, to predstavlja stjecanje prava raspolaganja materijalnom (pokretnom) imovinom u svojstvu vlasnika, koju stjecatelj ili prodavatelj dobara ili druga osoba za njih ista preveze ili otpremi stjecatelju tih dobara u državu članicu koja nije na popisu članova u kojoj je započela otprema ili prijevoz tih dobara. Ako je uvoznik dobara pravna osoba koja istovremeno nije porezni obveznik, a obavio je stjecanje dobara unutar EU u nekoj drugoj državi koja je član, ima pravo na povrat PDV-a kojeg je platio u vezi s uvozom dobara u domaći teritorij i to ako dokaže da je PDV bio obračunat na stjecanje dobara unutar Europske unije u državi članici u kojoj je završio prijevoz dobara ili njihova otprema.

Kad su u pitanju oružane snage država koje pripadaju Organizaciji Sjevernoatlantskog ugovora (NATO), a koje stječu dobra unutar Europske unije uz plaćanje naknade, a ista koriste za vlastite potrebe ili potrebe pratećeg osoblja civilne prirode će biti oporezivana, osim ako ta navedena dobra ne ispunjavaju uvjete za oslobođenje od oporezivanja. Isto pravilo se odnosi na vojne snage neke države članice koja aktivno sudjeluje u poduzetoj obrani i iste predstavljaju aktivnost EU u okviru sigurnosne i zajedničke politike obrane.

Isto tako, stjecanjem dobara unutar EU uz naknadu smatra se i upotreba dobara koja porezni obveznik koristi za potrebe vlastitog poslovanja ili druga osoba koja je za njegov račun prevezla ili otpremila u matičnu državu iz druge države članice, a u kojoj su navedena dobra stečena, izrađena, proizvedena, kupljena ili obrađena.

4.3. OBAVLJANJE USLUGA U TUZEMSTVU

Obavljanje usluga u tuzemstvu uz naknadu je još jedna vrsta predmeta oporezivanja PDV-om, a samim obavljanjem usluga obuhvaćena su transakcije koje nisu smatrana isporukom dobara [1, str. 58,59].

Uslugama se smatraju:

- usluge kojima se prepušta na korištenje ili uporaba neke vrste dobara (npr. najam ili zakup)

- prava industrijskog vlasništva, prijenos, davanje ili osiguranje patentnog prava te prava pronalaska
- ustezanje od neke radnje ili trpljenje nekog stanja ili radnje (npr. dopuštanje da se koriste nepokretne ili pokretne stvari, pronalasci ili patenti, odricanje od tržišnog natjecanja)
- obavljanje usluga u ime države, tj. nadležnih tijela ili temeljem zakona.

Prema Zakonu o PDV-u obavljanjem usluga uz naknadu smatra se upotreba dobara koja sačinjava segment poslovne imovine obveznika za njegove vlastite potrebe, privatne potrebe njegovih zaposlenika te opće potrebe koje nisu vezane za obavljanje njegove djelatnosti, a pretporez je odbijen te obavljanje usluga bez naknade od strane poreznog obveznika za njegove privatne potrebe, privatne potrebe njegovih zaposlenika te opće potrebe koje nisu vezane za obavljanje njegove djelatnosti [7].

4.4. ISPORUKA NOVIH PRIJEVOZNIH SREDSTAVA

Posebno je zanimljiva isporuka novih sredstava za prijevoz [1, str. 95-99]. Nova prijevozna sredstva su kopnena motorna vozila, plovila te zrakoplovi. Ona se smatraju novima ako ispunjavaju jedan od dva kriterija:

- a) zrakoplovi i sva vrsta plovila koja su isporučeni unutar tri mjeseca od datuma prvog korištenja, dok za motorna vozila na kopnu spomenuto razdoblje iznosi pola godine,
- b) imaju manje od 6.000 kilometara prijeđenih u slučaju kopnenih motornih vozila, nemaju više od 100 sati u slučaju plovila ili manje od 40 sati leta u slučaju zrakoplova.

Datumom prve uporabe novog prijevoznog sredstva u slučaju plovila smatra se datum kada je ispunjen jedan od idućih uvjeta:

- prvi kupac je dobio isporučeno plovilo od strane proizvođača
- kupcu je prvi put da koristi plovilo
- ako je plovilo prvi put korišteno za izložbu od strane zastupnika ili proizvođača
- izdan je račun, koji se odnosi na prvu isporuku, a porezna uprava ili Carinska uprava ne može utvrditi niti jedan od prethodno navedenih uvjeta.

Poreznim obveznikom smatrat će se sve osobe koje svako toliko isporučuju nova prijevozna sredstva, koje kupcu otpreme ili ih prevezu prodavatelji, kupac sam svojom inicijativom ili neka druga osoba na područje druge države članice za račun kupca.

Porezni obveznik koji obavlja isporuku novih prijevoznih sredstava može biti za potrebe PDV-a registriran, ali isto tako i ne mora. Razlika je po tome koji obrazac će porezni obveznik ispuniti.

Porezni obveznik koji obavlja isporuku novih prijevoznih sredstava, a nije registriran za potrebe PDV-a, ispunit će Obrazac Isporuka i to u roku u trajanju od 10 dana od dana isporuke Carinskoj upravi podnijeti prijavu za isporuke NPS-a u tri primjerka.

U Obrazac Isporuka upisuju se podaci o isporučitelju novih prijevoznih sredstava, o kupcu tj. stjecatelju novog prijevoznog sredstva, podaci o novom prijevoznom sredstvu, podaci o nabavi/uvozu/stjecanju novih prijevoznih sredstava, podaci o zahtjevu za povrat plaćenog PDV-a. Ovaj obrazac se ne podnosi za isporuke novih prijevoznih sredstava u tuzemstvu i u treće zemlje.

Uz ispunjeni Obrazac, porezni obveznik prilaže i određene dokaze:

- dokaz o nabavi novog prijevoznog sredstva
- dokaz o plaćenom PDV-u pri nabavi ili uvozu
- dokaz o prodaji novog prijevoznog sredstva u drugoj državi članici i dokaz o prijavi stjecanja u drugoj državi članici
- dokaz o prijevozu novog prijevoznog sredstva u drugu državu članicu.

Ostali podaci koje porezni obveznik mora navesti su: ime i prezime ili naziv, OIB, broj računa, ime i prezime ili naziv kupca, PDV identifikacijski broj i mjesto odredišta u državi članici.

Porezni obveznici upisani u registru obveznika PDV-a ispunjavaju Obrazac PDV i podnose ga ovlaštenoj ispostavi Porezne uprave prema svom sjedištu odnosno prebivalištu

na propisanom obrascu do 20. dana u sljedećem mjesecu nakon mjeseca u kojem je obavljena isporuka.

MINISTARSTVO FINANCIJA
CARINSKA UPRAVA

Obrazac - Isporka NPS

PRIJAVA
ZA ISPORUKE NOVOG PRIJEVOZNOG SREDSTVA IZ RH U DRUGU DRŽAVU ČLANICU

I. PODACI O ISPORUČITELJU:

Ime i prezime naziv: _____
Adresa (mjesto, ulica i broj): _____
PDV identifikacijski broj/OIB: _____

II. PODACI O KUPCU/STJECATELJU:

Ime i prezime naziv: _____
Adresa (država, mjesto, ulica i broj): _____
Identifikacijski broj kupca u državi članici stjecanja: _____
Država članica stjecanja/odredišta novoga prijevoznoga sredstva: _____

III. PODACI O NOVOM PRIJEVOZNOM SREDSTVU:

☐ KOPNENO MOTORNO VOZILO	
Datum prve upotrebe (registracija)	
Broj prijedjenih kilometara	
Broj isauje	
Snaga motora (u Kw)	
Radni obujam motora (u cm ³)	
Vrsta motornog vozila	
Marka motornog vozila	
Model motornog vozila	

☐ PLOVILO	
Datum prve upotrebe (registracija)	
Broj sati plovljenja	
NIB	
Dužina (u m)	
Marka plovila	
Model plovila	

☐ ZRAKOPLOV	
Datum prve upotrebe (registracija)	
Broj sati letenja	
Serijski broj	
Težina pri polijetanju (u kg)	
Marka zrakoplova	
Model zrakoplova	

Datum računa: _____ Broj računa: _____
Datum isporuke: _____ Prodajna cijena: _____

Dokaz o stjecanju u drugoj državi članici: (upisati X ako postoji)

Slika 1.

IV. PODACI O STJECANJU NOVOG PRIJEVOZNOG SREDSTVA KOJE SE ISPORUČUJE:

Broj računa/dokumenta o uvomu/ugovora: _____
Datum računa/dokumenta o uvomu/ugovora: _____
Prijevozno sredstvo je (zaokružiti):
a) kupljeno u susamitu
b) kupljeno iz druge države članice
c) uvezeno
Nabavna cijena (bez PDV-a): _____
Iznos plaćenog PDV-a pri nabavi/uvozu/stjecanju: _____

V. ZAHTJEV ZA POVRAT PLAĆENOG PDV-a PRI NABAVI/VOZU/STJECANJU:

Zahjev za povrat DA NE
Iznos PDV-a za koji se traži povrat: _____
Povrat izvršiti na broj računa: _____ otvoren kod banke: _____

Broj priloga: _____

Popis isporučitelja/podnositelja zahjeva za povrat: _____

Mjesto i datum primitka: _____ Ovlašteni službenik: _____

Slika 2.

Slike 1. i 2. Obrazac Isporka NPS [6]

4.5. UVOZ DOBARA

Anja Božina [1, str. 202-210] navodi kako je uvoz dobara svaki unos dobara u EU koja su su skladu s propisima carinskih službi, ali se ne nalaze na području Unije u slobodnom prometu. Nadalje, uvoz dobara je i unos onih dobara koja jesu na području Europske unije u slobodnom prometu, ali podrijetlom su s trećih područja koja se smatraju dijelom carinskog područja Europske unije, u skladu s carinskim propisima. Postupak puštanja u slobodan promet je zapravo postupak uvoza robe koja ne predstavlja robu Europske unije. Robu koja nije roba Europske unije definira upravo roba Europske unije:

- roba koja je u dobivena na području Unije u svojoj cijelosti i ne sačinjava istu koja je uvezena iz područja ili zemalja van Unijskog područja carinjenja

- roba koja je puštena u promet i unesena na teritorij Unije iz zemalja ili područja koja ne spadaju pod Uniju
- roba dobivena ili proizvedena u carinskom području Unije ili isključivo iz robe koja je navedena u prethodnim točkama.

Uvezenim dobrima smatraju se skupine stvari, predmeti i gospodarska dobra.

Pri uvozu dobara potrebno je odrediti carinsku i poreznu osnovicu.

Carinska osnovica je vezana za ispravno i zakonito utvrđenje carinske vrijednosti robe. Utvrđuje se metodom transakcijske vrijednosti koja predstavlja vrijednost robe prema cijeni robe iz računa ili ugovora. Troškovi koji sačinjavaju carinsku vrijednost robe mogu se uključiti ili isključiti.

Primarna osnova carinske vrijednosti robe je transakcijska vrijednost robe, tj. cijena robe iz računa ili ugovora. Transakcijska vrijednost može uključivati: troškove prijevoza i osiguranja robe do mjesta laska robe u EU, troškove utovara i rukovanja povezane s prijevozom robe, provizije i naknade za posredovanje, troškove ambalaže, troškove pakiranja, bilo radne snage ili materijala, vrijednost usluga i robe koje kupac isporuči besplatno neizravno ili izravno ili po cijeni sniženoj za uporabu u vezi s prodajom uvezene robe i njenom proizvodnjom, naknade od licencija, vrijednost svakog dijela prihoda od svake iduće preprodaje, raspolaganja ili korištenja; ili može isključiti: troškove prijevoza uvezene robe nakon ulaska u EU, troškove sklapanja, održavanja, izgradnje, podizanja ili pomoći tehničke prirode po ulasku u EU uvezene robe poput industrijskih postrojenja, opreme ili strojeva, kamatne troškove, troškove prava umnoživanja uvezene robe, provizije na kupovinu, uvozne carine i druga davanja plativa u EU zbog uvoza[1, str. 210].

Porezna osnovica se utvrđuje na temelju vrijednosti uvezenog dobra uz uvećanje za pristojbe, posebne poreze, trošarine, carinu i ostala davanja. U poreznu osnovicu ne ulazi sniženje cijena zbog popusta za plaćanje prije dogovorenog roka i popusti na cijenu obračunati i odobreni kupcu u datom trenutku. U poreznu osnovicu će se uračunati i dodatni troškovi prilikom uvoza dobara (provizije, troškovi ambalaže, pakiranje, osiguranje, prijevoz, utovar, istovar, skladištenje i dr.).

Kod obračuna PDV-a pri uvozu primjenjuju se porezne stope od 5%, 13% ili 25%, a sve ovisi o vrsti dobara koja se uvoze [7].

5. POREZNI OBVEZNIK

Zakonom definiran kao „svaka osoba koja samostalno obavlja bilo koju gospodarsku djelatnost bez obzira na svrhu i rezultat obavljanja iste“ [7].

Poreznim obveznicima se, prema čl. 6. st. 5. Zakona o PDV-u, kao i do sada ne smatraju:

1. tijela državne vlasti,
2. tijela državne uprave,
3. tijela i jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave,
4. komore, te
5. druga tijela s javnim ovlastima, čak i kada ubiru određene naknade, pristojbe ili plaćanja u svezi s obavljanjem poslova u okviru svog djelokruga ili ovlasti.

Dva elementa koja karakteriziraju poreznog obveznika su gospodarska djelatnost i samostalnost. Gospodarska djelatnost je svaka aktivnost osoba koje obavljaju usluge, proizvođača ili trgovaca, što uključuje čak i rudarske i agrikulturne djelatnosti, kao i one djelatnosti slobodnih zanimanja te iskorištavanje materijalne ili nematerijalne imovine koja za cilj ima trajno ostvarivanje prihoda. Samostalnost neće postojati u slučaju zaposlenika i drugih osoba čija povezanost s poslodavcem se temelji na ugovoru o radu ili nekom drugom ugovoru koji uređuje odnos poslodavac - posloprimac u pogledu radnih uvjeta, naknada i obveza poslodavca, uz ostvareno obilježje nesamostalnosti [7].

Kako je već prethodno navedeno, porezni obveznik je i osoba koja povremeno isporučuje nova prijevozna sredstva, otpremi ih kupcu ili preveze ih.

Nadalje, bitno je definirati i tko ne pripada kategoriji poreznih obveznika. Porezni obveznici nisu tijela vlasti, tijela uprave, tijela i jedinice lokalne i područne samouprave, komore i druga tijela s javnim ovlastima.

Porezni obveznici se mogu podijeliti u dvije skupine:

- one upisane u registar obveznika PDV-a
- one koji nisu upisani u registar obveznika PDV-a, ali koji jesu registrirani za PDV.

Svaka osoba dužna je Poreznoj upravi prijaviti kada je započela sa svojom novom djelatnošću u vidu poreznog obveznika, točnije, mora se prijaviti u registar obveznika PDV-a kada vrijednost njezinih isporuka u prethodnoj ili tekućoj kalendarskoj godini prelazi novčani iznos od 40.000,00 EUR. Ukoliko se obveznik ne prijavi u registar navedenih obveznika, a imao je dovoljno posla u tolikoj mjeri da je prošao gore navedeni limit u tekućoj ili prošloj kalendarskoj godini, Porezna uprava upisuje obveznika u registar obveznika PDV-a po službenoj dužnosti. Odluka se donosi u obliku rješenja, dok žalba neće odgoditi njegovo izvršenje. Porezni obveznik koji obavlja transakcije unutar Europske unije obavezan je od Porezne uprave zatražiti izdavanje PDV identifikacijskog broja putem propisanog obrasca koji je dostupan i na web stranicama Ministarstva financija. Isto tako, porezni obveznik obavezan je Poreznoj upravi prijaviti svaku promjenu ili prestanak obavljanja djelatnosti [7].

Poreznim obveznikom se smatra i osoba bez sjedišta, poslovne jedinice ili prebivališta na području Republike Hrvatske, ali u na njezinom području obavlja isporuke dobara ili usluga za koje postoji pravo na odbitak PDV-a, osim ako je za navedena dobra ili usluge PDV dužan platiti primatelj istih [7].

U odnosu na kategoriju fizičkih osoba kao poreznih obveznika, da bi se fizička osoba odredila kao takva potrebno je da obavlja samostalnu djelatnost. Porezni obveznik neku djelatnost obavlja samostalno u slučaju da je obavlja za vlastiti račun i na vlastitu odgovornost. Kada više fizičkih osoba obavlja zajedničku djelatnost, svaka od njih se smatra poreznim obveznikom, s tim da moraju utvrditi jednu osobu koja će biti nositelj zajedničke djelatnosti [10].

5.1. REGISTRIRANJE ZA POTREBE PDV-A U REPUBLICI HRVATSKOJ I DODJELJIVANJE PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJA

Porezni obveznici koji se registriraju u svrhu PDV-a ne znači nužno da i ulaze u registar obveznika istog [1, str. 258, 259].

PDV identifikacijski broj je podijeljen u dva dijela, broj države članice i pripadajuća oznaka te može sadržavati najviše 13 alfanumeričkih znakova. Dakle, slijedom navedenog, PDV broj za identifikaciju sadržava oznaku HR i jedanaest znamenki.

Zahtjev za izdavanjem PDV identifikacijskog broja podnošen je putem Obrasca P-PDV.

Sumnjajući da li je PDV identifikacijski broj opravdano dodijeljen, Porezna uprava može u takvoj situaciji zatražiti od poreznog obveznika da podnese takozvani instrument osiguranja plaćanja PDV-a za razdoblje od najviše 12 mjeseci. Ako porezni obveznik ne podnese navedeni instrument osiguranja, Porezna uprava ima ovlasti ukinuti PDV identifikacijski broj, donijeti rješenje čije izvršenje žalba ne odgađa. Instrument osiguranja može biti garancija banke ili druge financijske organizacije ovlaštene za obavljanje platnog prometa.

MINISTARSTVO FINANCIJA - POREZNA UPRAVA Obrazac P-PDV
 PODRUČNI URED _____
 ISPOSTAVA _____

ZAHTEV ZA REGISTRIRANJE ZA POTREBE POREZA NA DODANU VRIJEDNOST

1. OPĆI PODACI O PODNOSITELJU ZAHTEVA
 NAZIVIME I PREZIME _____
 OIB _____ POREZNI BROJ U DRŽAVI SJEDIŠTA _____
 ADRESA _____ PDV IDENTIFIKACIJSKI BROJ U DRŽAVI SJEDIŠTA _____
 DRŽAVA SJEDIŠTA _____
 DATUM POČETKA OBAVLJANJA DJELATNOSTI/PREDVIĐENO RAZDOBLJE OBAVLJANJA ISPORUKA U RH _____
 TELEFON / ADRESA ELEKTRONIČKE POŠTE PODNOSITELJA ZAHTEVA _____

2. PODACI O POREZKOM ZASTUPNIKU
 NAZIVIME I PREZIME _____
 OIB _____
 ADRESA _____

3. UPIS U REGISTAR OBVEZNIKA POREZA NA DODANU VRIJEDNOST
 NA VLASTITI ZAHTEV PO SILI ZAKONA
 VRIJEDNOST OPOREZIVIH ISPORUKA U PRETHODNOJ GODINI _____
 VRIJEDNOST OPOREZIVIH ISPORUKA U TEKUĆOJ GODINI _____
 DATUM UPISA U REGISTAR OBVEZNIKA PDV-a _____

POSTUPAK OPOREZIVANJA PREMA NAPLAĆENIM NAKNADAMA _____
 RAZDOBLJE OPOREZIVANJA mjesečno tromjesečno

4. DODJELA PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJA TUZEMNOM POREZKOM OBVEZNIKU
 Tuzemni porezni obveznik traži PDV identifikacijski broj iz razloga:
 1. obavlja transakcije unutar EU (2) 3. odustao od praga stjecanja (4)
 2. prijeđen prag stjecanja (3) 4. obavlja ili prima usluge unutar EU (8)
 5. stječe trošarinska dobra unutar EU (10)

5. DODJELA PDV IDENTIFIKACIJSKOG BROJA STRANOM POREZKOM OBVEZNIKU
 Strani porezni obveznik traži PDV identifikacijski broj iz razloga:
 1. obavlja isporuke u RH (7)
 2. povremeni međunarodni cestovni prijevoz putnika u RH (9)

BROJČANA ILI OPISNA OZNAKA - (ŠIFRA) DJELATNOSTI PREMA NACIONALNOJ KLASIFIKACIJI _____

OBLIK VLASNIŠTVA _____
 TRGOVAČKO DRUŠTVO OSTALO: _____
 Potpis podnositelja zahtjeva _____
 Datum primitka zahtjeva _____ Potpis djelatnika _____

Napomena:
 Ako se PDV identifikacijski broj traži zbog odustajanja od praga stjecanja tada je porezni obveznik obavezan takav način oporezivanja primjenjivati 2 kalendarske godine.
 Strani porezni obveznik kojem se dodjeli PDV identifikacijski broj, dijelom toga broja ujedno se upisuje i u registar obveznika PDV-a.

Slika 3.: Obrazac P-PDV[7]

Porezna uprava može ukinuti dodijeljeni identifikacijski broj u slučaju njegove zloupotrebe od strane obveznika. Isto tako, sam porezni obveznik koji je upisan u PDV registar može podnijeti zahtjev kako bi mu se ukinuo PDV identifikacijski broj, ako prestane obavljati transakcije koje se oporezuju PDV-om.

Temeljem čl. 156.a Pravilnika o PDV-u, suspendiranje PDV identifikacijskog broja nije ukidanje istog, ali tijekom suspenzije, porezni korisnik ne može ga koristiti. Situacije u kojima Porezna uprava suspendira poreznom obvezniku PDV identifikacijski broj ako obveznik ne podnese prijavu PDV-a za vremenski period od tri uzastopna razdoblja oporezivanja, ako za tri uzastopna razdoblja oporezivanja ne plati PDV koji je iskazan u prijavama PDV-a, te ako ignorira pozive pisane od strane Porezne Uprave dva puta, ako nema otvoren poslovni račun u banci ili ako nije dostavio podatke za kontakt [8]. Suspendirani PDV identifikacijski broj može se ponovno aktivirati ili ukinuti ako porezni obveznik ne ispuni svoje obveze na način da dostavi dokaze kojima se uklanjaju razlozi suspendiranja.

Strani porezni obveznici obvezni su podnijeti Zahtjev za registriranje za potrebe PDV-a, koji podnose Poreznoj upravi kako bi se upisali u registar obveznika PDV-a.

Navedene radnje moraju poduzeti prije prve isporuke u domicilnoj državi. Porezna uprava će donijeti rješenje o dodjeli PDV identifikacijskog broja odmah ili u roku od 8 dana.

6. MJESTO OPOREZIVANJA

Mjesto oporezivanja dijeli se na mjesto na kojem se isporučuju dobra, mjesto na kojem se obavljaju usluge, mjesto stjecanja dobra unutar EU te mjesto uvoza dobra [7].

6.1. MJESTO ISPORUKE DOBARA

Mjesto isporuke dobra ima daljnju unutarnju podjelu. Prvenstveno, mjesto isporuke dobra bez prijevoza smatrat će se ono mjesto gdje se dobra nalaze u trenutku isporuke [7, str. 269-271].

6.1.1. Mjesto isporuke dobra s prijevozom

Nadalje, mjesto isporuke dobra s prijevozom (otprema, prijevoz,) od strane isporučitelja ili kupca predstavlja mjesto gdje se roba nalazi prije početka otpreme ili do prijevoza samom kupcu. Posebno je regulirana lokacija otpreme ili prijevoza robe iz trećih država ili trećih područja pa se onda mjestom isporuke dobra smatra država članica koja je dobra uvezla.

Dobra koja se moraju sastaviti ili postaviti smatra se da su isporučena na onom mjestu gdje se sastavljaju ili postavljaju.

6.1.2. Mjesto isporuke dobra na brodovima, u zrakoplovima ili vlakovima

Prema čl. 14. Zakona o PDV-u, dobra koja se isporučuju na brodovima, zrakoplovima ili u vlakovima, mjestom isporuke istih smatrat će se mjesto početka prijevoza putnika. Kod povratnog putovanja, navedeno se smatra novom, zasebnom uslugom prijevoza [7].

6.1.3. Mjesto isporuke dobara putem sustava za prirodni plin, električnu energiju, grijanje ili hlađenje

Prema čl. 15. Zakona o PDV-u, mjesto isporuke dobara kao što su prirodni plin, električna energija, grijanje ili hlađenje se nalazi ondje gdje taj preprodavatelj ima sjedište, stalnu poslovnu jedinicu ili prebivalište tj. uobičajeno boravište [7].

6.2. MJESTO OBAVLJANJA USLUGA

6.2.1. Općenito

Mjestom obavljanja usluga poreznom obvezniku smatra se mjesto sjedišta istog, stalne poslovne jedinice ili prebivališta tj. uobičajenog boravišta.

Mjestom obavljanja usluga osobi koja ne pripada kategoriji poreznog obveznika je ono mjesto u kojem porezni obveznik koji obavlja usluge ima sjedište, stalnu poslovnu jedinicu ili prebivalište ili uobičajeno boravište.

6.2.2. Posebitosti

Posebitosti se ogledaju u pitanju posredničkih usluga obavljenih osobama koje nisu porezni obveznici pa će se mjestom isporuke takvih usluga smatrati tamo gdje je obavljena transakcija za koju se posreduje.

Nadalje, kod usluga u svezi nekretnina, a koje uključuje usluge stručnjaka za prodaju nekretnina, smještaj u hotelu ili sličnim objektima, kampovima i drugo, mjesto isporuke je gdje se nekretnina nalazi.

Kod usluga prijevoza, radilo se o prijevozu putnika ili dobara, mjesto obavljanja usluga je mjesto obavljanja prijevoza. Mjesto početka prijevoza je mjesto gdje počinje, a mjesto svršetka prijevoza predstavlja mjesto u kojem će završiti prijevoz.

6.3. MJESTO STJECANJA DOBARA UNUTAR EUROPSKE UNIJE

Kada se dobra stječu unutar Europske unije, mjestom stjecanja smatra se mjesto završetka prijevoza robe. Isto tako, mjesto stjecanja dobara može biti i država članica koja je poreznom obvezniku izdala PDV identifikacijski broj [7].

6.4. MJESTO UVOZA DOBARA

Mjestom uvoza dobara smatra se država članica na čijem području se dobra nalaze pri unosu u EU [7].

7. STOPE PDV-a U REPUBLICI HRVATSKOJ

PDV u Republici Hrvatskoj se obračunava i plaća po stopi od 25% [7].

7.1. PDV PO STOPI OD 5%

Snižena stopa PDV-a od 5% se obračunava i plaća, među ostalim, kod sljedećih proizvoda i usluga

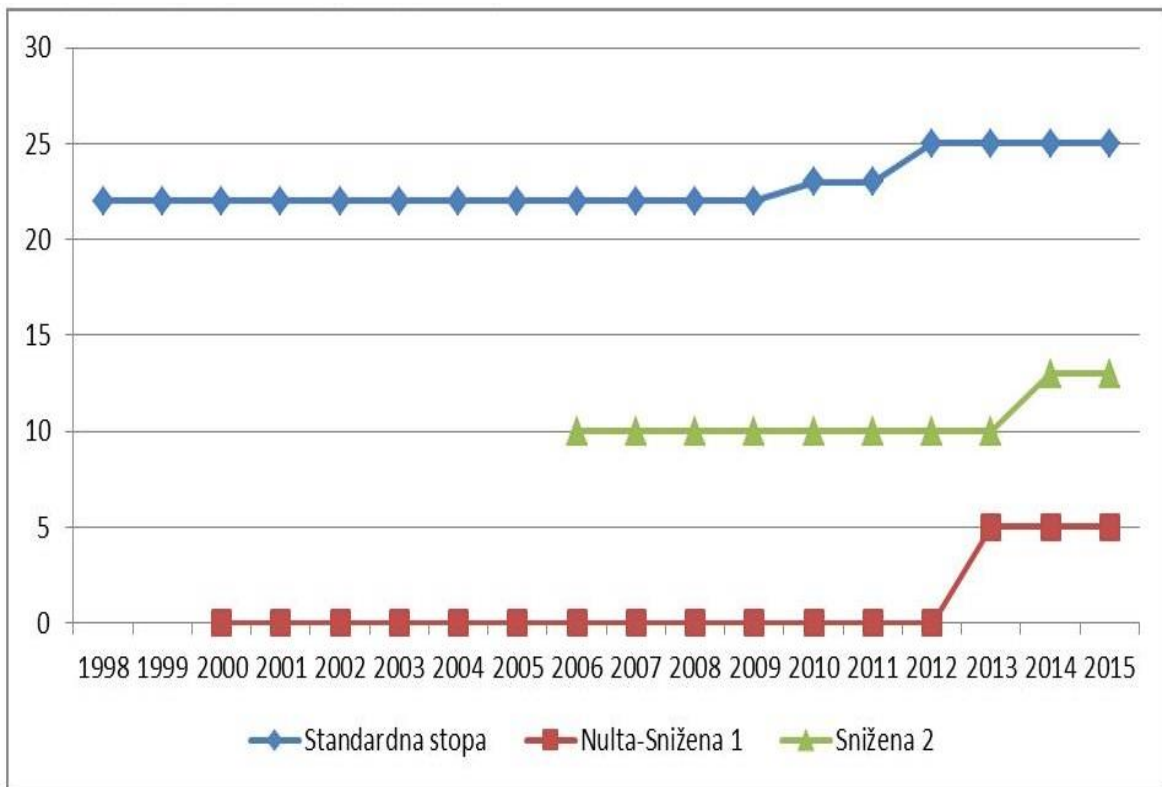
- a) sve vrste kruha,
- b) sve vrste mlijeka (kravlje, ovčje, kozje) koje se u prometu nalaze pod istim nazivom, a pojavljuju se u tekućem stanju i obilježavaju svježim, pasteriziranim, homogeniziranim, kondenziranim (osim kada se radi o kiselom mlijeku, jogurtu, kefiru, čokoladnom mlijeku i drugim mliječnim proizvodima), nadomjesci za majčino mlijeko
- c) knjige čiji sadržaj je stručan, znanstveni, umjetnički, kulturni i obrazovni, udžbenike koji služe za pedagoški odgoj i obrazovanje, udžbenici čija svrha je osnovnoškolsko, srednjoškolsko i visokoškolsko obrazovanje, a isključuju se oni koji sadrže oglase u bilo kojem omjeru ili koji služe oglašavanju te osim onih koje se u cijelosti ili većim dijelom sastoje od videozapisa ili glazbenog sadržaja,
- d) brojni drugi proizvodi iz područja agrokulture, gastronomije, znanosti, sporta, kulture, umjetnosti, itd.

7.2. PDV STOPA OD 13%

PDV se obračunava i plaća po sniženoj stopi od 13% kod proizvoda i usluga koji su popisani prema članku 38. st. 3. Zakona o PDV-u [7]:

- a) usluge smještaja turista
- b) novine i časopise novinskog nakladnika
- c) dječje sjedalice za automobile i dječje pelene
- d) isporuka električne i termalne energije u raznim oblicima

Razvoj stopa PDV-a u Republici Hrvatskoj

8. NASTANAK OPOREZIVOG DOGAĐAJA I OBVEZE OBRAČUNA PDV-a [1, str. 349]

Europska unija je donijela Direktivu 2006/112/EZ koja definira oporezivi događaj i trenutak kada će PDV postati naplativ. Prema toj Direktivi, oporezivi događaj je onaj događaj na po kojem su ispunjeni uvjeti potrebni da se PDV naplaćuje, u vidu zakona. Nadalje, PDV postaje naplativ onda kada porezno tijelo stekne pravo temeljem zakona da u određenom trenutku zatraži porez od osobe koja ga je obvezna platiti, iako vrijeme plaćanja može biti odgođeno [9].

Uz definiciju koju daje prethodno navedena Direktiva, Zakon o PDV-u oporezivi događaj i obvezu obračuna PDV-a definira na sljedeći način: "oporeziv događaj je događaj na temelju kojeg su ispunjeni pravni uvjeti potrebni za nastanak obveze obračuna PDV-a, dok obveza obračuna PDV-a nastaje u trenutku kada Porezna uprava temeljem odredbi ovoga Zakona ima pravo potraživati PDV od osobe koja ga je obvezna platiti, iako je vrijeme plaćanja PDV-a odgođeno" [7].

9. PLAĆANJE PDV-a [1, str. 701-739]

9.1. PODJELA POREZNIH OBVEZNIKA

Temeljem članka 75. Zakona o PDV-u, poreznim obveznicima određeni su:

- svi porezni obveznici koji obavljaju oporezive isporuke dobara i usluga, osim kada je PDV obvezna plaćati druga osoba
- sve osobe koje se smatraju uvoznicima odnosno carinskim dužnicima ili primateljima dobara prema carinskim propisima
- sve osobe koje obave oporezivo stjecanje dobara unutar Europske unije i primatelji dobara kod trostranog pravnog posla
- stjecatelji novih prijevoznih sredstava čija ostala sredstva nisu predmet oporezivanja
- izdavatelji računa koji na računu iskažu da duguju veći PDV i izdavatelji računa koji uopće ne duguju PDV, a ipak ga iskažu ga na računu te sve osobe koje iskažu PDV na računu
- svi porezni obveznici ili pravne osobe koje nisu porezni obveznici, a registrirane su za potrebe PDV-a, kojima se obavljaju usluge, ako te usluge obavljaju porezni obveznici koji nemaju sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu
- sve osobe registrirane za potrebe plaćanja PDV-a u tuzemstvu kojima je obavljena isporuka plina, električne energije, hlađenja ili grijanja putem sustava, ako isporuke obavlja porezni obveznik koji nema sjedište, prebivalište ili uobičajeno boravište u tuzemstvu.

9.2. DETALJNIJE O PLAĆANJU PDV-A

Člankom 76. Zakona o PDV-u, detaljnije se uređuje plaćanje PDV-a [7]. PDV koji je obračunat i prijavljen za određeno razdoblje obračuna, porezni obveznik obavezan je platiti do zadnjeg dana u mjesecu koji slijedi po završetku obračunskog razdoblja. Obračunsko razdoblje računa se od prvog do zadnjeg dana u mjesecu ili od prvog do

posljednjeg dana u tromjesečju ako je vrijednost isporučenih dobara ili usluga manja od 110.000,00 EUR.

PDV pri uvozu plaća se u roku u kojem se vrši i plaćanje uvoznih davanja u skladu s carinskim propisima.

Porezni obveznik će platiti na uplatni račun propisan prema posebnim propisima.

Računi se mogu izdavati na dva načina: mogu se slati na papiru ili u elektroničkom obliku. Kod elektroničkog oblika računa mora postojati suglasnost primatelja kojom potvrđuje prihvatanje elektroničkog računa. Suglasnost kojom se prihvata račun u elektroničkom obliku, primatelj daje u pisanoj formi, dogovorom o obradi ili plaćanju tako primljenog računa [4].

10. ZAKLJUČAK

Od pamtivijeka porezi su dio ekonomije, društva i razvitka radi kojih se i dalje vode razne polemike, od korisnosti do visine istih. Porez na dodanu vrijednost, među mnogim vrstama poreza predstavlja namet od kojeg ne postoji izravna protuusluga, ali plaćanjem istog, "iza kulisa" se održava mehanizam funkcioniranja države na različite načine.

U Republici Hrvatskoj, PDV postoji od 1998. godine i uvijek ima mjesta za napredak koji bi zadovoljio i obveznike i državu. Trenutno, Republika Hrvatska je visoko na ljestvici zemalja po visini stope PDV-a u Europi i ima puno mjesta napretku i zadovoljavanju obiju strana. Određivanjem razumne stope PDV-a može dovesti do većeg stupnja prihvaćanja istog od strane obveznika i ultimativno boljih rezultata za državnu blagajnu.

Kod poreza na dodanu vrijednost, ali i kod ostalih vrsta poreza potrebno je kritički pristupati u njihovom određivanju i implementiranju u život. Stručnjaci iz ekonomskog i pravnog područja osim efikasnosti „na papiru“ trebaju i moraju se posvetiti realizaciji poreza u praksi. Radi se o nametima s kojima se osoba svakodnevno susreće, a često ne zna i ne razumije svoja prava i obveze koja iz njih proizlaze. Educiranje javnosti bi trebalo biti cilj državnog aparata kojim bi se mogla smanjiti i nezadovoljnost građana, ali i razumijevanje potrebe za porezima i što oni za građane znače. Na taj način bi se radilo na poboljšanju dijaloga između onih koji nameću poreze i onih kojima su nametnuti.

Gledajući prošlost, može se izvući zaključak kako će porezi i u daljnjoj budućnosti biti dio svakodnevice i života građana. Daljnja evolucija porezna je potrebna i neizbježna i postoji nada da će jednog dana razviti se porezni sustav s kojim će obje strane biti zadovoljne i uvažavati shvaćanja, stajališta, želje i potrebe onog drugog.

11. LITERATURA

- [1] Božina, A. – *Porez na dodanu vrijednost*, RRiF-plus, 2019. godine
- [2] Smith, A. – *Istraživanje prirode i uzroka bogatstva naroda*, Masmedia, Poslovni dnevnik, 2007. god.
- [3] Skukan, I. – *PDV u Republici Hrvatskoj*, 2015., završni rad
- [4] Domagoj Zaloker, *Skenirani računi i primjena Zakona o PDV-u*, <https://www.teb.hr/novosti/2022/skenirani-racuni-i-primjena-zakona-o-pdv-u/>, (pristupljeno 19. kolovoza 2024. god.)
- [5] <https://www.britannica.com/topic/taxation/History-of-taxation>, (pristupljeno 16. kolovoza 2024. god.)
- [6] https://www.porezna-uprava.hr/HR_obraci/Stranice/default.aspx, (pristupljeno 20. kolovoza 2024.)
- [7] Zakon o porezu na dodanu vrijednost, NN: 73/13, 99/13, 148/13, 153/13, 143/14, 115/16, 106/18, 121/19, 138/20, 39/22, 113/22, 33/23, 114/23 i 35/24
- [8] Pravilnik o porezu na dodanu vrijednost, NN: 79/13, 85/13, 160/13, 35/14, 157/14, 130/15, 1/17, 41/17, 128/17, 1/19, 01/20, 1/21, 73/21, 41/22, 133/22, 1/24 i 39/24
- [9] Direktiva 2006/11/EZ
- [10] Mišljenje Ministarstva financija, Središnjeg ureda Porezne uprave, Klasa 410-19/14-01/100 od 13. ožujka 2014. godine

POPIS SLIKA:

Slike 1. i 2. – Obrazac Isporuka NPS

Slika 3. – Obrazac P-PDV